



เรียบเรียงโดย อรพิน ถิระวัฒน์ และ วิโรจน์ สุนทรภักดิ์ และ จันทนา บุญประภาพัทธักซ์
 กองป้องกันและกำจัดศัตรูพืช
 จัดทำ อัญชลี สวัสดิ์ตานนท์ กองเกษตรสัมพันธ์

โรคที่สำคัญที่พบในการปลูกถั่วเหลืองและทำความเสียหายให้แก่ผลผลิตถั่วเหลืองทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ คือ โรคใบจุดและโรคราสนิมซึ่งมักจะปรากฏอาการที่ใบของถั่วเหลือง ดังนั้นเกษตรกรควรทราบลักษณะอาการ และวิธีการป้องกันกำจัดอย่างถูกต้องเพื่อเป็นการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับถั่วเหลืองได้

โรคใบจุด

ลักษณะอาการในระยะแรกจะพบจุดเล็กๆ สีเขียวอ่อนเกิดขึ้นทั้งทางด้านใต้ใบและด้านบนใบ ต่อมาจุดเล็กๆ เหล่านี้จะค่อยๆ ขยายใหญ่ขึ้น มีรูปร่างไม่แน่นอน ตรงกลางจะนูนขึ้นเล็กน้อย เนื้อใบบริเวณรอบรอยแผลมักจะมีขอบสีเหลือง และถ้าถั่วเหลืองเป็นโรคนี้รุนแรง ก็จะทำให้ใบร่วง โรคใบจุดจะแพร่ระบาดได้ดีในสภาพที่มีอากาศค่อนข้างร้อน มีฝนตก ลมแรง และ มักจะพบระบาดรุนแรงในถั่วเหลืองพันธุ์ สจ.1, สจ.2, สจ.3, สจ.4 และ สจ.5



การป้องกันกำจัด

1. ในแหล่งที่พบการระบาดของโรคนี้เป็นประจำควรปลูกถั่วเหลืองพันธุ์ที่ต้านทานโรคใบจุดได้แก่พันธุ์สุโขทัย 1 หรือนครสวรรค์ 1
2. ควรไถพรวนกลบซากพืชให้ลึก หลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว
3. ไม่ควรปลูกถั่วเหลืองแน่นหรือชิดเกินไป

4. หากพบการเกิดโรครามาก โดยเฉพาะในระยะออกดอกถึงติดฝักอ่อน ควรฉีดพ่นด้วยสารเคมีป้องกันและกำจัดเชื้อราประเภทสารประกอบทองแดง เช่น คอปเปอร์ออกไซด์คลอไรด์ เป็นต้น ตามอัตราส่วนที่กำหนดไว้ในฉลาก

โรคราสนิม

ลักษณะอาการในระยะแรกจะพบจุดเล็ก ๆ สีน้ำตาลเทาใต้ใบ โดยเริ่มจากใบที่อยู่ด้านล่างของลำต้นก่อน ต่อมาจุดนี้จะขยายขึ้นมีลักษณะหนูนคล้ายมีผงสีสนิมเหล็ก เมื่อใช้ มือลูบที่บริเวณจุดนั้นเหล่านี้จะพบผงสปอร์ (ส่วนขยายพันธุ์ของเชื้อรา) สีคล้ายสนิมเหล็กติดมือมา อาการดังกล่าวนี้นอกจากจะพบด้านใต้ใบแล้ว ยังพบได้ในส่วนอื่นๆ เช่น กิ่ง ก้าน ลำต้นและด้านบนใบ แต่จะเห็นได้ชัดที่ด้านใต้ใบถ้าเหืองที่เป็นโรคนี้อย่างรุนแรงใบจะเหลือง แห้งร่วงก่อนกำหนด ฝักและเมล็ดมีขนาดเล็ก ผลผลิตลดลง



การป้องกันกำจัด

1. ใช้ถั่วเหลืองพันธุ์ต้านทานต่อโรคราสนิม เช่น พันธุ์เชียงใหม่ 60, สจ.4 และสจ.5
2. หลีกเลี่ยงการปลูกถั่วเหลืองในช่วงปลายฤดูฝน
3. ไม่ควรปลูกถั่วเหลืองซ้ำในพื้นที่เดิมตลอดปี
4. ในช่วงระยะออกดอกและเริ่มมีฝักเล็ก ควรหมั่นตรวจแปลง หากพบอาการของโรคราสนิม และสภาพอากาศเหมาะสมกับการเกิดโรค ควรใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดเชื้อราฉีดพ่น เช่น แมนโคเซ็ป หรือไตรอะดีมีฟอน อย่างไรก็ตามหนึ่งฉีดพ่นตามอัตราส่วนที่กำหนดไว้ในฉลาก